

مواضع جمهوری اسلامی ایران در سیاست خارجی

این بخش از مواضع جمهوری اسلامی ایران در سیاست خارجی، شامل دوره سه ماهه از آغاز تیر تا پایان شهریور ۱۳۷۵ است. همان طور که خوانندگان محترم مجله سیاست خارجی اطلاع دارند، این مواضع از بیانات مقامات عالی کشور و از اعلامیه‌های رسمی استخراج می‌شود و برحسب مفاهیم مرتبط دسته‌بندی و ارائه می‌گردد. دسته‌بندی کلی آن به مواضع جهانی و منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران مربوط است.

مواضع جهانی جمهوری اسلامی ایران در سیاست خارجی، در دوره مزبور، بدین شرح بوده است:

در مورد اصول و مبانی سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران بر ارزشهای اسلامی، نفی سلطه، منافع ملی، نقش انقلاب اسلامی به عنوان سنگر، نقش دولت همیار، نقش دولت سرمشق، اصل احترام متقابل، توسعه روابط متقابل، همکاری منطقه‌ای و بر ضرورت همکاری اقتصادی کشورهای اسلامی تأکید کرد و در چارچوب نظام بین‌المللی خواستار تقویت نقش جنبش عدم تعهد در نظام بین‌المللی شد. در مورد امنیت ملی در بعد بین‌المللی، امنیت متکی به قدرت ملی از توجهات جمهوری اسلامی ایران بود و درباره کنترل تسلیحات نیز بر عدم تولید و گسترش سلاحهای امحای جمعی، عدم تولید و گسترش سلاحهای هسته‌ای، اهمیت معاهدات بین‌المللی، منع جامع آزمایشهای هسته‌ای، و در ارتباط با خلع سلاح، بر از میان بردن سلاحهای هسته‌ای نظر داشت. از لحاظ سازمانهای بین‌المللی و در مورد سازمان ملل متحد ایران بر مسئولیت شورای امنیت تأکید نمود. در نگاه به سازمانهای منطقه‌ای نیز بر نقش سازمان کنفرانس اسلامی، حضور فعال در سازمانهای بین‌المللی و همین طور در نگاه به سازمان

همکاری اقتصادی (اکو)، بر نقش کارکردی سازمانهای منطقه‌ای، همکاری اقتصادی منطقه‌ای، نقش اکو در پیوندهای اقتصادی بین‌المللی تأکید کرد. در مورد مسائل جهان اسلام، جمهوری اسلامی ایران بر نفی سلطه، نقش دولت سرمشق، همکاری میان مسلمانان و وحدت میان آنها و بر عدم وابستگی، حمایت از حقوق مسلمانان و داشتن روابط مودت‌آمیز توجه داشت. در نگاه به مسائل اقتصادی بین‌المللی در راستای اقتصاد کشورهای در حال توسعه، جمهوری اسلامی ایران بر ضرورت توسعه اقتصادی، ضرورت کاهش شکاف میان شمال-جنوب و بر نقش دولت سرمشق تأکید کرد. از لحاظ مسائل حقوقی بین‌المللی، ایران با تروریسم مخالفت کرده، بر همکاری بین‌المللی در مبارزه با تروریسم، نقش مجامع صلاحیتدار بین‌المللی در این مبارزه، حفظ استقلال، حاکمیت و تمامیت ارضی، اصل تعیین سرنوشت، پایبندی به موازین بین‌المللی، منع کاربرد زور و بر اصل حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات و داشتن روابط مودت‌آمیز و مبتنی بر حسن همجواری و با رعایت اصل عدم مداخله تأکید کرد و درباره حقوق بشر پایبندی به رعایت آن را خواستار شد.

در دوره یاد شده، مواضع منطقه‌ای جمهوری اسلامی ایران در سیاست خارجی چنین بوده است:

در مورد منطقه خاورمیانه در بیان کلی مواضع، جمهوری اسلامی ایران با حضور بیگانگان در منطقه خاورمیانه مخالفت کرده بر نفی سلطه، همکاری منطقه‌ای، ثبات و امنیت منطقه‌ای و بر اصل عدم مداخله تأکید نمود. در ارتباط با خلیج فارس نیز با حضور بیگانگان مخالفت کرد و بر منافع ملی و اصل احترام متقابل، همکاری منطقه‌ای، ثبات و امنیت منطقه‌ای، روابط مبتنی بر حسن همجواری، و بر اصل عدم مداخله توجه و تأکید نمود. درباره جزایر سه گانه خلیج فارس، ایران تقویت تفاهم و اعتماد را خواستار شده، بر اصل حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات (مذاکره) تأکید کرد. همچنین درباره بحران بر اصل عدم مداخله و در مورد مواضع کلی مربوط به عراق بر همکاری بین‌المللی در بحران، نقش مجامع صلاحیتدار بین‌المللی در قبال بحران، همزیستی مسالمت‌آمیز داخلی، همکاری منطقه‌ای برای رفع بحران، استقلال، حاکمیت و تمامیت ارضی، پایبندی به موازین بین‌المللی، حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات داخلی، اصل عدم مداخله و بر محکوم کردن نسل‌کشی تأکید کرد. همین طور در بیان مواضع کلی مربوط به ایران و عراق، جمهوری اسلامی ایران از کمکهای بشردوستانه حمایت کرده و بر استقلال، حاکمیت و تمامیت ارضی و پایبندی به موازین بین‌المللی تأکید نمود و خواهان رعایت اصل حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات شد و در مورد مسئله جنگ عراق علیه ایران نیز اجرای قطعنامه ۵۹۸ را خواست. در مورد فلسطین نیز ایران توسعه طلبی را نفی کرد، با

سیاست تفرقه‌افکنی و با توافق سازمان آزادی‌بخش فلسطین و اسرائیل مخالفت کرده، اسرائیل را موجودیتی نامشروع تلقی نموده، بر حق بازگشت فلسطینی‌ها به سرزمین خود تأکید کرد. در مورد آسیا، در نگاه به آسیای مرکزی و در بیان مواضع کلی، جمهوری اسلامی ایران با حضور بیگانگان مخالفت کرد و بر نقش دولت همیار، همکاری منطقه‌ای، نقش کارکردی همکاری منطقه‌ای و همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای، ثبات و امنیت منطقه‌ای، استقلال و حاکمیت و تمامیت ارضی کشورهای منطقه و بر اصل حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات آنها تأکید کرد. در مورد افغانستان، جمهوری اسلامی ایران یکپارچگی این دولت را خواستار شد و نقش دولت همیار، تقویت تفاهم و اعتماد، اصل مشارکت سیاسی، استقرار ثبات و آرامش، اصل منع کاربرد زور، حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات داخلی و اصل عدم مداخله را مورد تأکید قرار داد. درباره کشمیر نیز پس از تأکید بر نقش دولت همیار از حقوق مسلمانان حمایت کرد و اصل حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات را خواست. در منطقه آفریقا، در بیان مواضع کلی جمهوری اسلامی ایران، با تأکید بر وحدت دولتهای آفریقایی و بر نقش دولت همیار، نقش دولت کمک‌کننده به توسعه، دولت سرمشق، همزیستی میان ادیان، توسعه روابط متقابل، همکاری منطقه‌ای، نقش مجامع بین‌المللی اسلامی در همکاری منطقه‌ای، ثبات و امنیت منطقه‌ای و تأکید بر نقش کشورهای صنعتی در توسعه اقتصادی جایگاه اصلی را داشت. در مورد منطقه بالکان در اروپا، در بیان مواضع کلی، ایران بر نقش دولت همیار و در برخورد با مسائل بوسنی و هرزه‌گوین بر اصل حل و فصل مسالمت‌آمیز تأکید کرد. در منطقه آمریکا، در مورد ایران و ایالات متحده، جمهوری اسلامی ایران، با نفی سلطه و انحصارطلبی گفت که تنها کشوری است که در برابر ایالات متحده ایستادگی می‌کند و ضمن تأکید بر خودداری از مذاکره، ضرورت انجام اقدامی حاکی از وجود حسن نیت آمریکا، وظیفه جامعه بین‌المللی در قبال بحران در روابط دو کشور، همکاری بین‌المللی در قبال بحران در روابط دو کشور، امنیت ملی متکی بر قدرت ملی، بهره‌گیری از رقابتهای اقتصادی، عدم وابستگی، عدم وابستگی اقتصادی، رعایت بیطرفی در مبارزه با تروریسم، پایبندی به موازین بین‌المللی و اصل عدم مداخله را مورد تأکید قرار دارد. جمهوری اسلامی ایران در نگاه به عملکرد جهانی ایالات متحده، با تأکید دوباره بر نفی سلطه خواستار پایبندی آمریکا به موازین بین‌الملل شد.

مواضع جهانی اصول و مبانی سیاست خارجی

تأکید بر ارزشهای اسلامی

۱. وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در مراسم گشایش دومین مرحله همایش رؤسای نمایندگی‌های ایران در خارج از کشور اظهار داشت:

تبلیغ اندیشه اسلامی، دفاع از منافع ملی و حمایت از حقوق مسلمانان، اصول شناخته شده‌ای است که ما نیز به مانند همه کشورها که اندیشه خود را تبلیغ می‌کنند، از آن استفاده می‌کنیم. (اطلاعات، ۲۵ مرداد ۱۳۵۷ صفحه آخر)

همچنین نگاه کنید به: ۷۷

تأکید بر نفی سلطه

۲. رئیس جمهوری در ضیافت شام رئیس جمهور زیمبابوه اظهار داشت:

ایران با هرگونه سلطه‌گری در روابط بین‌المللی مخالف و پذیرای توسعه و نوسازی در کشورهای جنوب است. (اطلاعات، ۲۲ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

همچنین نگاه کنید به: ۵، ۷، ۲۹

تأکید بر منافع ملی

نگاه کنید به: ۱، ۹

تأکید بر نقش سنگر انقلاب اسلامی علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

۳. رئیس مجلس شورای اسلامی در نهمین مجمع سراسری فرماندهان و مسئولان سپاه پاسداران اظهار داشت:

به طور قطع تا زمانی که ایران ام‌القرای جهان اسلام و انقلاب ما به معنای واقعی کلمه اسلامی است، قهراً تهاجم به این نظام از سوی دشمنان بویژه آمریکایی‌ها و صهیونیست‌ها ادامه خواهد داشت. (اطلاعات، ۲۸ شهریور ۱۳۷۵، ص ۳)

تأکید بر نقش دولت همیار

۴. آقای هاشمی رفسنجانی در نماز جمعه شهر کامپالا گفتند:

حرکتی که در ایران و به عنوان حمایت از محرومان و مبارزه با ظالمان شروع شده می‌تواند بسیاری از مردم غیرمسلمان را هم با خود داشته باشد. ما اعتقاد داریم احتیاجی

به خشونت، درگیری و جنگ نیست و می‌توان با صلح و آرامش راه عدالت‌خواهی را ادامه داد... ما براساس قانون اساسی، رابطه با همسایگان، کشورهای اسلامی و کشورهای جهان سوم را در اولویت قرار دادیم و امروز که ایران اسلامی در تمام زمینه‌ها به پیشرفت رسیده‌است، اعلام می‌کنیم که هر کشور جهان سومی که دست استمداد به سوی ایران دراز کند، با محبت آن را می‌فشاریم، به خصوص اگر این کشور، کشور اسلامی باشد. چنانچه امت اسلامی در مسائل عمومی جهان اسلام متحد شوند، اسلام در دنیای امروز بسیار نیرومند خواهد بود... ما مایل هستیم مسلمانان سراسر جهان از تجزیه ایران اسلامی استفاده کنند. (اطلاعات، شنبه ۱۷ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

۵. رئیس جمهوری در مسجد مرکزی شیعیان در دارالسلام اظهار داشت:

یکی از اهداف مهم انقلاب اسلامی، مبارزه با ظلم و حمایت از محرومان بوده‌است و به همین دلیل است که همه محرومان جهان اعم از مسلمان و مسیحی و دیگر ادیان نسبت به انقلاب اسلامی علاقه دارند... دولتهای استعماری علاوه بر غارت منافع آفریقا در طول سالیان دراز، اجازه بهره‌برداری از آن را به خود آفریقایی‌ها ندادند و به همین دلیل امروز مردم این قاره از بسیاری از مواهب تمدن، محروم مانده‌اند. الگوی توسعه و سازندگی ایران امروز برای همه قابل استفاده است و ما تجربه خود را در اختیار آفریقا قرار خواهیم داد. (اطلاعات، ۲۱ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

۶. رئیس جمهوری در مراسم نماز جمعه پروتربا درباره سیاست خارجی ایران اظهار داشت: سیاست خارجی ما مبتنی بر کمک به مظلومان و ملت‌های محروم و مسلمانان جهان استوار است و این سیاست را در سایه احکام اسلام اتخاذ کرده‌ایم. (اطلاعات، ۲۴ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

همچنین نگاه کنید به: ۷، ۵۲

تأکید بر نقش دولت سرمشق

۷. رئیس جمهوری دستاوردهای سفر به ۶ کشور آفریقایی را تشریح نمود:

سابقاً انقلاب ایران الگوی انقلابها محسوب می‌شد و امروز نیز توسعه به روش ایران در دنیا طرفدارانی پیدا کرده‌است... ما در این سفر اعلام کرده‌ایم که برای انتقال تجربیات خود به آنان آماده‌ایم... آنان علاقه‌مند هستند که تجربه‌های ما را در این زمینه‌ها بدانند و قرار شد تا به آنان در این مسائل کمک کنیم... ریشه علاقه‌مندی ملت‌های جهان سوم به انقلاب

ایران را باید در اصل انقلاب معنی کنیم. برای مسلمانان بعد اسلامی و برای غیرمسلمانان اصل ظلم ستیزی و طرفداری از محرومین مطرح است. این کشورها برای همکاری ایران برای ساخت سد، پالایشگاه و همکاری در دیگر زمینه‌های فنی، اقتصادی و فرهنگی پیشنهادهای زیادی داشتند... این موقعیت مناسبی برای حضور ایران در شرق آفریقا است و اجرای این موافقتنامه‌ها را در شورای آفریقا پیگیری می‌کنیم. (اطلاعات، ۲۷ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

همچنین نگاه کنید به: ۷۵

تأکید بر اصل احترام متقابل

نگاه کنید به: ۹

تأکید بر توسعه روابط متقابل

نگاه کنید به: ۴

تأکید بر همکاری منطقه‌ای

۸. سفیر جمهوری اسلامی ایران در آلمان در مصاحبه با روزنامه هامبورگ آنبندلات اظهار داشت:

ایران عملاً از طرف بحرانهای بزرگ محاصره شده است. مانند بحرانهای افغانستان، آذربایجان، قره‌باغ و تاجیکستان و در آن طرف مشکلات کردها در ترکیه و در عراق و کشور ما می‌تواند به صورت سرزمینی ترانزیت موادمخدر تبدیل شود. ما می‌توانیم به صورت مشترک برای مبارزه علیه ایرن بحرانها اقدام کنیم. (اطلاعات، ۶ مرداد ۱۳۷۵، ص آخر)

تأکید بر ضرورت همکاری اقتصادی کشورهای اسلامی

نگاه کنید به: ۱۸

نظام بین‌المللی

جنبش عدم تعهد

تقویت نقش جنبش عدم تعهد در نظام بین‌المللی

نگاه کنید به: ۱۳

امنیت ملی در بعد بین‌المللی

امنیت ملی متکی به قدرت ملی

۹. رئیس جمهوری در ملاقات جمعی از مدیران وزارت اطلاعات با ایشان اظهار داشت:

موقعیت استراتژیک جمهوری اسلامی ایران در منطقه و جهان به گونه‌ای است که تعدی به منافع آن برای هیچ متجاوززی ارزان تمان نخواهد شد... حرکت در جهت حفظ مصالح و منافع اسلامی و ملی کشور یک اصل مسلم است... با وجود توطئه‌های کینه‌توزانه دشمنان برای در انزوا قراردادن کشورمان، جمهوری اسلامی ایران با اکثر کشورهای جهان براساس احترام و منافع متقابل روابط خوب سیاسی و اقتصادی دارد و امروز مخالفت با انحصارطلبی‌های آمریکا به یک وجه مشترک بین کشورهای مستقل جهان تبدیل شده است. (اطلاعات، ۸ شهریور ۱۳۷۵، ص ۳)

کنترل تسلیحات

تأکید بر عدم تولید و گسترش سلاحهای امحای جمعی
نگاه کنید به: ۸۵

تأکید بر عدم تولید و گسترش سلاحهای هسته‌ای

۱۰. رئیس سازمان انرژی اتمی ایران در اجلاس سالانه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی گفت: حرکت جمعی به سوی محو کامل سلاحهای هسته‌ای، قطع تولید و استفاده از مواد شکافت‌پذیر برای تسلیحات هسته‌ای یک ضرورت است و در این راستا نهایی شدن کنوانسیون ممنوعیت تولید مواد شکافت‌پذیر برای تسلیحات هسته‌ای و با سایر وسائل انفجار هسته‌ای باید مورد حمایت قاطع جامعه جهانی قرار گیرد. (اطلاعات، ۲۷ شهریور ۱۳۷۵، ص ۴)

تأکید بر اهمیت معاهدات بین‌المللی گاه‌علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

نگاه کنید به: ۱۲

تأکید بر منع جامع آزمایشهای هسته‌ای

۱۱. رئیس مجلس شورای اسلامی در مورد قطعنامه سازمان ملل متحد درباره منع آزمایشهای هسته‌ای در جهان اظهار داشت:

سیاست جمهوری اسلامی ایران منع هرگونه آزمایش و بکارگیری سلاحهای هسته‌ای است و از این مصوبه حمایت خواهیم کرد. (اطلاعات، ۲۴ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

۱۲. محمدجواد ظریف، معاون وزیر امور خارجه درباره امضای پیمان منع آزمایشهای هسته‌ای گفت:

ما اینک در برابر یک انتخاب قرار گرفته‌ایم. انتخاب بین پذیرش یک پیمان ناقص و رد

کامل آن که در واقع انتخاب ناخواسته ماست. بر این مبنا ما در ارزیابی کامل خود و براساس تمایل جدی خود نسبت به منع آزمایشهای هسته‌ای، ضمن حفظ مواضع اصولی خود که هم در مذاکرات و هم در اینجا اعلام کرده‌ایم، با متن ارائه شده موافقت می‌کنیم. متن موجود با وجود کمبودهای خود باید روند خلع سلاح هسته‌ای از طریق مذاکره بر روی دیگر پیمانها را تسریع کند. ما تا زمانی که کره خاکی در سایه وحشت سلاحهای هسته‌ای قرار دارد، آسوده نخواهیم نشست. (اطلاعات، ۲۱ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

خلع سلاح

تأکید بر از میان برداشتن سلاحهای هسته‌ای
نگاه کنید به: ۱۲

سازمانهای بین‌المللی سازمان ملل متحد

تأکید بر مسئولیت شورای امنیت
نگاه کنید به: ۷۴

سازمانهای منطقه‌ای سازمان کنفرانس اسلامی

تأکید بر نقش سازمان کنفرانس اسلامی
نگاه کنید به: ۱۸

تأکید بر حضور فعال در سازمانهای بین‌المللی

۱۳. بیانیه مشترک ایران و اوگاندا به دنبال سفر ریاست جمهوری به اوگاندا:

دو رئیس جمهوری بر نقش فعال سازمان کنفرانس اسلامی و حضور مؤثر این سازمان در مجامع بین‌المللی تأکید کردند... دو رئیس جمهور بر ضرورت تلاشهای مستمر برای به دست گرفتن نقشی فعال توسط جنبش عدم تعهد در مجامع بین‌المللی تأکید کردند... همچنین از افزایش فاصله میان کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه ابراز نگرانی کرده و بر ضرورت همکاری اقتصادی جنوب- جنوب تأکید کردند. (اطلاعات، ۱۸ شهریور، ۱۳۷۵، ص ۲)

سازمان همکاری اقتصادی (اگو)

تأکید بر نقش کارکردی سازمانهای منطقه‌ای

۱۴. رئیس جمهور اسلامی ایران در دیدار با نخست وزیر ترکیه اظهار داشت:

... با کاهش تعرفه‌ها، ایجاد تسهیلات گمرکی، تأسیس بیمه و بانکهای اکو و اسلامی برقراری خطوط کشتیرانی و هوایی و اجرای عملی تصمیمهای گذشته اکو می‌توانیم بازار نیرومندی را برای منطقه و کشورهای اسلامی ایجاد کنیم. (اطلاعات، ۲۲ مرداد ۱۳۷۵، ص ۲)

تأکید بر همکاری اقتصادی منطقه‌ای

۱۵. رئیس جمهوری اسلامی ایران در دیدار خداحافظی با دبیرکل اکو اظهار داشت: جمهوری اسلامی ایران توسعه همکاری‌های منطقه‌ای را با مشارکت کشورهای عضو اکو با جدیت دنبال می‌کند و شرایط مساعد کشورهای عضو این سازمان موقعیتی را فراهم کرده‌است که این کشورها بتوانند در توسعه و رونق اقتصادی کشورهای عضو سهم بسزایی داشته باشند. (اطلاعات، ۱۸ مرداد ۱۳۷۵، ص ۲)

۱۶. معاون اول رئیس جمهوری اسلامی ایران در دیدار خداحافظی سفیر کانادا در تهران اظهار داشت:

سازمان همکاری‌های اقتصادی (اکو) علاوه بر توسعه روابط اقتصادی میان کشورهای منطقه و عضو، همکاری و گسترش روابط با دیگر کشورها و سازمانهای اقتصادی بین‌المللی را در جوی تفاهم‌آمیز دنبال می‌کند و خواستار همکاری همه جانبه براساس منافع و مصالح کشورهای منطقه و سایر کشورهاست. (اطلاعات، ۲۴ مرداد ۱۳۷۵، ص ۳)

تأکید بر نقش اکو در پیوندهای اقتصادی بین‌المللی

نگاه کنید به: ۱۶

مسائل جهان اسلام

تأکید بر نفی سلطه

نگاه کنید به: ۱۹

تأکید بر نقش دولت سرمشق

۱۷. رئیس جمهوری در دیدار علمای اسلامی کامپالا با ایشان اظهار داشت:

انقلاب اسلامی باعث تجدید حیات اسلام شد و امروز تمام مسلمانان به این انقلاب و رهبری آن... عشق می‌ورزند... نباید مسائل نژادی، قومی و جغرافیایی، اتحاد امت واحده اسلامی را تحت تأثیر قرار دهند. (اطلاعات، ۱۷ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

همچنین نگاه کنید به: ۴، ۱۹، ۲۲
تأکید بر همکاری میان مسلمانان

۱۸. رئیس جمهوری در سومین اجلاس وزیران پست و مخابرات کشورهای اسلامی در تهران، فرمودند:

اصل همبستگی و همکاری کشورهای اسلامی و توسعه صنعت در این کشورها بسیار مهم و اساسی است و تمامی کشورها باید برای تحقق این مهم بها و ارزش ویژه‌ای قائل شوند. این سرمایه [منابع غنی و سرمایه‌های ارزشمند خدادادی کشورهای اسلامی و موقعیت جغرافیایی آنها] برای ایجاد یک قطب قدرتمند جهانی کافی است و امروز دنیا بر روی سازمان کنفرانس اسلامی و توانمندی‌های کشورهای اسلامی حساب می‌کند. ایران به سهم خود آماده است در جهت انتقال تکنولوژی مخابرات به کشورهای مسلمان نیازمند اقدام کند. کشورهای اسلامی می‌توانند با امکانات خود، پایگاه خدمات رسانی و توسعه شبکه مخابراتی کشورهای اسلامی را ایجاد کنند و بانک توسعه اسلامی در این زمینه سرمایه‌گذاری مناسب‌تری انجام دهد تا ضمن توسعه شبکه مخابراتی در کشورهای اسلامی از سودهای کلانی که از این ناحیه عاید کشورهای بیگانه و غیراسلامی می‌شود جلوگیری کند. (کیهان، ۲۰ تیر ۱۳۷۵، ص ۳)

۱۹. رئیس جمهور در مسجد بلال در شهر کامپال اظهار داشت:

همه مسلمانان در همه جا باید با یکدیگر صمیمی باشند و با همکاری، راه خدا را به دیگران نشان دهند... مسلمانان با پیروان سایر ادیان الهی نیز باید مناسبات دوستانه و نزدیک داشته باشند... امروز دنیا با زور و فشار هیچ عقیده‌ای را نمی‌پذیرد تنها باید با راه منطقی و رفتار خوب، مردم را نسبت به اسلام علاقه‌مند کنیم... ما در ایران اسلامی بر آنیم از لحاظ مادی و معنوی جامعه‌ای بسازیم که نمونه‌ای از مدینه صدر اسلام باشد و ما یلیم هرچه می‌توانیم با مسلمانان سراسر دنیا ارتباط تنگاتنگ داشته باشیم. این را قرآن و احکام الهی از ما خواسته است. (اطلاعات، ۱۷ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

همچنین نگاه کنید به: ۲۴
تأکید بر وحدت مسلمانان

۲۰. رئیس جمهوری اسلامی ایران در مراسم گشایش نهمین همایش بین‌المللی وحدت اسلامی اظهار داشت:

هدف مهم‌تر از آن [جلوگیری از تفرقه]، وحدت مسلمانان جهان است... در قرآن کریم

اختلاف میان مذاهب مورد اشاره قرار گرفته اما به آن نیز امید داده شده که وحدت نسبی میان انسانها امکان‌پذیر است. (اطلاعات، ۱۱ مرداد ۱۳۷۵، ص ۱)

۲۱. رئیس جمهوری اسلامی ایران در نماز جمعه اظهار داشت:
وحدت، هدف نهایی ماست. قبل از وحدت دعوا نکردن، همدیگر را از بین نبردن و تکیه کردن روی نقاط مشترک وجود دارد. (اطلاعات، ۱۴ مرداد ۱۳۷۵، ص ۴)

۲۲. رئیس جمهوری در دیدار مسئولان امور فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور فرمودند:

مسئولان امور فرهنگی در خارج از کشور باید عامل وحدت و هماهنگی در جهان اسلام باشند و با عملکرد خود حرکت جهان اسلام را تقویت کنند... بیان موفقیتها و عملکرد ارزنده نظام جمهوری اسلامی ایران برای مخاطبان بهترین اقدام فرهنگی است.
جهان اسلام به اندازه کافی در معرض تفرقه و تناخر ایجاد شده از سوی دشمنان اسلام قرار داشته است. برای مقابله با حرکت تفرقه‌افکنانه دشمنان اسلام، سیاست جمهوری اسلامی ایران به پیروی از سیاست پیامبر اسلام (ص) در برخورد با مسلمانان، سیاست جذب و تقویت وحدت و همبستگی در جهان اسلام است. (اطلاعات، ۴ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

۲۳. رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به مناسبت تشکیل نهمین کنفرانس وحدت اسلامی اظهار داشت:

جمهوری اسلامی ایران وحدت اسلامی را مسئله‌ای استراتژیک می‌داند و در رهنمودهای حضرت امام خمینی (ره)، قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در سخنان مقامها و مسئولان نظام بر آن تأکید شده است. (اطلاعات، ۹ مرداد ۱۳۷۵، ص ۳)

همچنین نگاه کنید به: ۴، ۱۷، ۵۰، ۷۵

تأکید بر عدم وابستگی

نگاه کنید به: ۸۲

حمایت از حقوق مسلمانان

نگاه کنید به: ۱

تأکید بر روابط مودت‌آمیز

نگاه کنید به: ۱۹

مسائل اقتصادی بین‌المللی اقتصاد کشورهای در حال توسعه

تأکید بر ضرورت توسعه اقتصادی

نگاه کنید به: ۲

ضرورت کاهش شکاف میان شمال و جنوب

نگاه کنید به: ۱۳

تأکید بر نقش دولت سرمشق

۲۴. رئیس جمهوری در دیدار سفیران اسلامی مقیم زیمبابوه با ایشان اظهار داشت:

ایران در سایه تلاش و سازندگی، در سالهای اخیر از امکانات ارزنده‌ای بهره‌مند شده‌است... ایران آماده است تجربیات خود را در زمینه سازندگی و پیشرفت به کشورهای جهان سوم منتقل کند و کشورهای اسلامی در بهره‌گیری از امکانات پیشرفته ایران اسلامی اولویت دارند.

سفیران کشورهای اسلامی باید در برخورد با مشکلات جهان اسلام با یکدیگر هماهنگ باشند و اقدامهای روشنگرانه خود را درباره جهان اسلام تقویت کنند... جمهوری اسلامی ایران هیچ‌گاه اسرائیل را به عنوان یک کشور به رسمیت نخواهد شناخت. (اطلاعات، ۲۲ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

همچنین نگاه کنید به: ۵

مسائل حقوقی بین‌المللی

مخالفت با تروریسم

۲۵. رئیس مجلس شورای اسلامی در سخنرانی خود در تبریز اظهار داشت:

ما تروریسم را محکوم می‌کنیم و به شورای امنیت سازمان ملل متحد نیز پیشنهاد تشکیل کمیته مبارزه با تروریسم را داده‌ایم که در صورت تشکیل آن جمهوری اسلامی ایران نخستین عضو این کمیته خواهد بود. (اطلاعات، ۱۸ مرداد ۱۳۷۵، ص ۳)

۲۶. رئیس مجلس شورای اسلامی در سخنرانی خود در بناب آذربایجان شرقی اظهار داشت:

ما نیز تروریسم را محکوم می‌کنیم. (اطلاعات، ۲۰ مرداد ۱۳۷۵، ص ۲)

۲۷. محمد جواد ظریف، معاون وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در گفتگو با شبکه تلویزیونی سی.ان.ان. اظهار داشت:

ما قاطعانه تروریسم را بدون توجه به قربانیان و مجرمان محکوم می‌کنیم و معتقدیم باید برای مبارزه با آن، همکاری بین‌المللی انجام شود... ما در امور داخلی دیگران دخالت نمی‌کنیم، ولی معتقدیم که همیشه حضور آمریکا در خلیج فارس مایه بی‌ثباتی بوده و تأثیر منفی داشته است. (اطلاعات، ۱۵ مرداد ۱۳۷۵، ص ۳)

۲۸. سفیر جمهوری اسلامی ایران در آلمان در مصاحبه با روزنامه هامبورگ آبندبلات اظهار داشت:

ما به طور صریح و روشن از ترور فاصله گرفته‌ایم. از سه سال پیش تا بحال ما پیشنهاد کرده‌ایم اقدامات مشترکی برای مبارزه علیه ترور انجام دهیم... البته ممکن است به طور طبیعی ما از نظر تعریف ترور با هم نظرات متفاوتی داشته باشیم... شما به عنوان مثال حماس را در منطقه‌ای که اسرائیل اشغال کرده ملاحظه کنید و یا حزب الله که در لبنان است یا جهاد اسلامی. این گروهها هیچ‌گونه پایگاهی در ایران ندارند. ما نه کمکهای فنی و تسلیحاتی به آنان می‌کنیم و نه به آنان آموزش می‌دهیم. البته ما هرگز این گروهها را تروریست نمی‌شناسیم. ما می‌گوییم سرزمین آنان اشغال شده و آنان برای آزادی و استقلال کشور خود مبارزه می‌کنند. (اطلاعات، ۶ مرداد ۱۳۷۵، ص آخر)

۲۹. در نامه نمایندگی دائم ایران در سازمان ملل متحد به روزنامه یو.اس.ای تودی آمده است: قدرت ایران برخاسته از آموزش تروریستها و حمایت از تروریسم بین‌المللی نیست بلکه از تعهد خلل‌ناپذیر به اصل نفی سلطه‌پذیری و سلطه‌طلبی براساس اندیشه‌های متعالی اسلامی نشأت می‌گیرد. (اطلاعات، ۱۶ مرداد ۱۳۷۵، ص ۳)

۳۰. سخنگوی وزارت امور خارجه در ادعای مشاور حسنی مبارک گفت: جمهوری اسلامی ایران همواره براساس اصول ثابت خود توسل به اقدامهای تروریستی را محکوم می‌کند. (اطلاعات، ۱۷ شهریور ۱۳۷۵، ص ۳)

همچنین نگاه کنید به: ۸۵

تأکید بر همکاری بین‌المللی در مبارزه با تروریسم

نگاه کنید به: ۲۷، ۲۸، ۸۵

تأکید بر نقش مجامع صلاحیتدار بین‌المللی در مبارزه با تروریسم

نگاه کنید به: ۲۵

تأکید بر استقلال، حاکمیت و تمامیت ارضی

نگاه کنید به: ۷۷

تأکید بر اصل تعیین سرنوشت خود

نگاه کنید به: ۲۸

پایبندی به موازین بین‌المللی

نگاه کنید به: ۷۴

تأکید بر اصل منع کاربرد زور

نگاه کنید به: ۴، ۷۴

تأکید بر اصل حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات

نگاه کنید به: ۳۱

تأکید بر روابط مودت‌آمیز

۳۱. معاون اول رئیس جمهوری در گفتگو با خبرنگاران در قرقیزستان اظهار داشت:

ایران با پشتوانه ارزشهای اسلامی، همواره در مسیر ایجاد دوستی میان ملت‌ها، حل مسالمت‌آمیز بحران‌ها و گسترش روابط سیاسی و اقتصادی و فرهنگی بدون دخالت در امور یکدیگر حرکت می‌کند. (اطلاعات، ۱۱ مرداد ۱۳۷۵، ص ۳)

تأکید بر روابط مبتنی بر حسن همجواری

۳۲. رئیس جمهور در گفتگو با شبکه سراسری تلویزیون آفریقای جنوبی در پروتوریا اظهار داشت:

ما با تمامی همسایگان خود در حال حاضر در صلح و صفا و بهترین شرایط بسر می‌بریم. در مورد عراق هم فعلاً آرامش کامل بین دو کشور برقرار است و سفارتخانه‌های ایران و عراق در کشورهای یکدیگر دایر هستند. البته هنوز عراق به قطعنامه سازمان ملل و پرداخت خسارت جنگ به ایران عمل نکرده است. (اطلاعات، ۲۴ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

تأکید بر اصل عدم مداخله

۳۳. وزیر کشور جمهوری اسلامی ایران در گفتگو با وزیر کشور جمهوری آذربایجان اظهار داشت:

سیاست ایران در قبال دیگر کشورها براساس اعتماد به اصل عدم مداخله در امور داخلی

دیگر کشورها است. (اطلاعات، ۹ مرداد ۱۳۷۵، ص ۳)

همچنین نگاه کنید به: ۲۷، ۳۱

حقوق بشر

پایبندی به رعایت حقوق بشر

۳۴. رئیس جمهوری در دیدار دبیرکل حزب ملی آفریقای جنوبی با ایشان درباره مسئله حقوق بشر در ایران اظهار داشتند:

با وجود تبلیغات دروغین گسترده علیه انقلاب اسلامی از سوی استکبار جهانی، ایران از جمله کشورهایی است که حقوق بشر را کاملاً رعایت می‌کند و با حاکم کردن آزادی در جامعه، گامهای ارزنده‌ای برای احقاق حقوق زنان و رشد فرهنگی، علمی و اجتماعی آنان برداشته است. (اطلاعات، ۲۴ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

مواضع منطقه‌ای

خاورمیانه

مواضع کلی

تأکید بر نفی سلطه

نگاه کنید به: ۳۷

مخالفت با حضور بیگانگان

۳۵. رئیس جمهوری به خبرنگاران مقیم در پرتوریا درباره تحولات اخیر در عراق اظهار داشتند:

بحران کنونی از حضور نامشروع آمریکا در منطقه خاورمیانه و خلیج فارس ناشی می‌شود و آمریکا با سوء استفاده از اشتباهات مکرر عراق در حمله به کویت و حمله به شمال و مناطق کردنشین می‌خواهد کشوری مانند اسرائیل در کنار ما به وجود آورد. البته عراق هم نمی‌خواهد کشورش تجزیه شود. (اطلاعات، ۲۴ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

همچنین نگاه کنید به: ۳۷

تأکید بر همکاری منطقه‌ای

۳۶. مقام معظم رهبری در دیدار با نخست وزیر ترکیه فرمودند:

ملتهای منطقه و عمدتاً اسلامی باید در تمامی زمینه‌هایی که منافع و ضرورت‌های آنها اقتضا می‌کند با جدیت همکاری می‌کنند. (اطلاعات، ۲۲ مرداد ۱۳۷۵، ص ۲)

همچنین نگاه کنید به: ۳۷
تأکید بر ثبات و امنیت منطقه‌ای

۳۷. معاون اول رئیس جمهوری در گفتگو با نخست وزیر سوریه اظهار داشت:

با به وجود آوردن اسرائیل نه تنها امنیت خاورمیانه به خطر افتاد، بلکه فلسطینی‌ها را که یکی از متمدن‌ترین مردم جهان هستند آواره کردند. اسرائیل با حرکت‌های اخیر خود نشان داد نه تنها به دنبال صلح نیست بلکه به دنبال سیاست ایجاد تشنج و زورگویی در منطقه است... دولتهای منطقه تنها با مدنظر قراردادن منافع عالیه خویش و از طریق گسترش گفتگو و همکاری‌های دوجانبه و چند جانبه موفق خواهند شد مانع از حضور و مداخله نیروهای بیگانه در منطقه شوند. (اطلاعات، ۲۸ مرداد ۱۳۷۵، ص ۲)

۳۸. نماینده ایران در سازمان ملل در گفتگو با شبکه تلویزیونی سی.ان.ان درباره حمله موشکی آمریکا به عراق تأکید کرد:

این اقدام آمریکا به ایجاد ثبات و امنیت در منطقه کمک نخواهد کرد و کشورهای منطقه مانند جمهوری اسلامی ایران، ترکیه و سوریه بسیار نگران این تحول هستند... بر مبنای همکاری این کشورها می‌توان برای درگیری‌های شمال عراق راه حل سیاسی و صلح‌آمیز پیدا کرد... در مرحله اول همکاری منطقه‌ای راه حل نهایی است و در ثانی اگر نیاز به دخالت بین‌المللی باشد، باید با اجازه شورای امنیت انجام گیرد. آنچه که تاکنون آمریکا انجام داده، خارج از چارچوب قانونی بوده است.

جمهوری اسلامی ایران اگرچه در جریان درگیری‌های گروه‌های کرد، مشکلات زیادی در شمال عراق دارد، اما به تمامیت ارضی این کشور احترام می‌گذارد. ما با گروه‌های مختلف عراق تماس‌هایی داشته‌ایم تا اختلاف میان این گروه‌ها را حل و بین آنها مصالحه و آتش‌بس برقرار کنیم. (اطلاعات، ۱۴ شهریور ۱۳۷۵، ص ۳)

همچنین نگاه کنید به: ۴۵، ۷۵
تأکید بر اصل عدم مداخله
نگاه کنید به: ۳۷

خلیج فارس

مخالفت با حضور بیگانگان
نگاه کنید به: ۲۷، ۳۵، ۵۰
تأکید بر منافع ملی

نگاه کنید به: ۳۹

تأکید بر اصل احترام متقابل

نگاه کنید به: ۴۱

تأکید بر همکاری منطقه‌ای

۳۹. رئیس جمهوری اسلامی ایران در دیدار با وزیر امور خارجه قطر اظهار داشت:

اراده سیاسی جمهوری اسلامی ایران، برقراری و تعمیق روابط و همکاری با کشورهای حوزه خلیج فارس براساس مصالح و منافع ملتهای منطقه و ایجاد اتفاق و همبستگی برای حفظ صلح و ثبات در منطقه است. (اطلاعات، ۴ مرداد ۱۳۷۵، ص ۲)

تأکید بر ثبات و امنیت منطقه‌ای

۴۰. فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در مشهد اظهار داشت:

خلیج فارس باید برای همه امن بماند. (اطلاعات، ۲۰ مرداد ۱۳۷۵، ص ۱)

همچنین نگاه کنید به: ۲۷، ۳۹

تأکید بر روابط مبتنی بر حسن همجواری

۴۱. معاون وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در "روزنامه شرق الاوسط" عربستان اظهار داشت:

روابط ما با عربستان سعودی، امارات عربی متحده و بحرین، بر مبنای حسن همجواری و احترام متقابل استوار است. (اطلاعات، ۳ مرداد ۱۳۷۵، ص ۲)

تأکید بر اصل عدم مداخله

نگاه کنید به: ۵۰

تأکید بر تقویت تفاهم و اعتماد

۴۲. سخنگوی وزارت امور خارجه، ضمن واقع بینانه و امیدوارکننده دانستن بیانیه دمشق در قبال سیاستهای خصمانه رژیم صهیونیستی، گفت:

ما در شرایط حاضر که مصالح عمومی ملل منطقه در برابر توطئه‌های دشمنان اسلام قرار دارد، ضروری نمی‌دانیم که سوء تفاهمات میان کشورهای مسلمان مطرح شود. شایسته این بود که وزرای خارجه عضو بیانیه بجای پیش داوری نسبت به حق حاکمیت جمهوری اسلامی ایران بر جزایر سه گانه، مقامات امارات را برای پاسخ به سفر وزیر خارجه

جمهوری اسلامی و استمرار گفتگوهای دوجانبه ترغیب می‌کردند. (کیهان، ۲۶ تیر ۱۳۷۵، ص ۲)

تأکید بر اصل حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات (مذاکره)
۴۳. سخنگوی وزارت امور خارجه در مورد بیانیه وزیران خارجه شورای همکاری خلیج فارس اظهار داشت:

اصح بود این اجلاس به جای پیش داوری نسبت به حاکمیت ایران بر جزایر تنب کوچک و تنب بزرگ و ابوموسی، مقامهای امارت را برای تداوم گفتگوهای دوجانبه ترغیب کند. (اطلاعات، ۱۹ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

همچنین نگاه کنید به: ۴۲

بحرین

تأکید بر اصل عدم مداخله
نگاه کنید به: ۵۱

عراق

مواضع کلی

تأکید بر همکاری بین‌المللی در قبال بحرین
نگاه کنید به: ۳۸

تأکید بر نقش مجامع صلاحیتدار بین‌المللی در قبال بحرین
نگاه کنید به: ۳۸، ۴۵

تأکید بر همزیستی مسالمت آمیز داخلی
نگاه کنید به: ۴۴

تأکید بر همکاری منطقه‌ای برای رفع بحرین
۴۴. وزیر امور خارجه در سفر به ترکیه اظهار داشت:

باید همگی تلاش کنیم که میان گروههای درگیر همزیستی مسالمت آمیز به وجود آید و هرگونه دخالت خارجی در عراق به ویژه در مناطق شمالی آن نه تنها موجب اصلاح و برقراری صلح نخواهد شد، بلکه اوضاع را بدتر و پیچیده تر خواهد کرد. (اطلاعات، ۲۶ شهریور ۱۳۷۵، ص ۳)

همچنین نگاه کنید به: ۳۸

تأکید بر استقلال، حاکمیت و تمامیت ارضی

نگاه کنید به: ۳۵، ۴۵، ۴۷

پایبندی به موازین بین‌المللی

نگاه کنید به: ۴۵

تأکید بر حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات داخلی

۴۵. دکتر روحانی دبیر شورای عالی امنیت ملی درباره تحولات شمال عراق اظهار داشت:

جمهوری اسلامی ایران اکنون نیز معتقد است که هرگونه تحرک نظامی عراق و دیگر کشورها در شمال عراق که کشتار مردم را به دنبال داشته باشد، اقدامی غیرانسانی و ناصحیح و غیرمنطقی است و تنها راه حل بحران شمال، مذاکره و راه حل سیاسی است و به همین دلیل مجامع بین‌المللی باید از وقوع کشتار مردم شمال عراق جلوگیری کنند. اینکه کشوری به بهانه مسائل امنیتی داخلی خودش به خاک کشور دیگری حمله کند و نیروهای نظامی خود را وارد آنجا کند، مسئله‌ای مغایر با موازین و معیارهای بین‌المللی است و با اصول سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران منافات دارد... احترام به تمامیت ارضی کشورها مورد نظر ماست. بنابراین اقدام ترکیه غیرقابل توجیه و غیرمنطقی است و لذا با توجه به مسائل تاریخی منطقه، این گونه تحرکات برای ملت‌ها سؤال برانگیز است و این اقدامها نه تنها به صلح و ثبات در منطقه کمک نمی‌کند، بلکه مشکلات را در شمال عراق افزایش خواهد داد. (اطلاعات، ۲۰ شهریور ۱۳۷۵، ص ۱۶)

۴۶. نماینده دائم ایران در سازمان ملل راجع به بحران عراق گفت:

مشکلات عراق راه حل نظامی ندارد بلکه باید همه سعی کنند اختلافهای گروهی کردهای شمال عراق را برطرف کنند تا آنها بتوانند در سایه وحدت و اتحاد به اهدافشان برسند. (اطلاعات، ۱۷ شهریور ۱۳۷۵، ص ۳)

تأکید بر اصل عدم مداخله

نگاه کنید به: ۴۴

محکوم کردن نسل‌کشی

۴۷. رئیس مجلس شورای اسلامی در مورد وضعیت شمال عراق اظهار داشت:

ما معتقدیم هم کار عراقی‌ها در به خاک و خون کشیدن مردم بی‌دفاع "سلیمانیه" و اربیل" و هم دخالت آمریکایی‌ها در منطقه محکوم است. عراق باید به عنوان یک کشور مستقل باقی بماند و به هیچ وجه این کشور نباید تجزیه شود... ما وظیفه داریم براساس روحیه

انسانی و اسلامی از این آوارگان [آوارگان کرد عراق] تا حد امکان پذیرایی کنیم و امیدواریم پس از حل این ماجرا، آنان به موطن خود باز گردند. (اطلاعات، ۲۴ شهریور ۱۳۷۵، ص ۱)

ایران و عراق

مواضع کلی

حمایت از کمکهای بشردوستانه

۴۸. دکتر حسن روحانی، نایب رئیس مجلس شورای اسلامی درباره بحران در کردستان عراق اظهار داشت:

امروز توجه تمام جوامع دنیا به مرزهای جمهوری اسلامی ایران است و ما نیز بنا به وظیفه انسان دوستانه خود در جهت امداد رسانی به آوارگان از هیچ کوششی دریغ نخواهیم کرد. (اطلاعات، ۲۴ شهریور ۱۳۷۵، ص ۳)

همچنین نگاه کنید به: ۴۷

تأکید بر استقلال، حاکمیت و تمامیت ارضی

نگاه کنید به: ۳۸

پایبندی به موازین بین‌المللی

۴۹. سخنگوی وزارت امور خارجه در مورد سوء استفاده دولت عراق از پرچم ایران گفت:

ایران با پایبندی به قطعنامه سازمان ملل، اجازه نمی‌دهد کشتی‌های عراق با پرچم ایران در اروند رود به قاچاق کالا ادامه دهند. (اطلاعات، ۲۹ شهریور ۱۳۷۵، ص ۱۶)

تأکید بر اصل حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات (میانجیگری)

نگاه کنید به: ۳۸

جنگ عراق علیه ایران

تأکید بر اجرای قطعنامه ۵۹۸

نگاه کنید به: ۳۲

فلسطین

تأکید بر نفی توسعه طلبی

۵۰. رئیس مجلس شورای اسلامی در دیدار با نخست وزیر سوریه اظهار داشت:

اسرائیل در زمانهای مختلف با توسل به شیوه‌های گوناگون، سیاست از نیل تا فرات را

دنبال کرده‌است و هیچ‌گاه از این سیاست عدول نخواهد کرد و بر همین اساس کشورهای اسلامی باید با کنار گذاشتن اختلافهای خود، در برابر خطر توسعه‌طلبی اسرائیل و دشمن مشترک خود متحد شوند. در مسائل مربوط به منطقه خلیج فارس تنها توسط کشورهای همین منطقه قابل حل شدن است و هرگونه حضور قدرتهای خارجی اوضاع این منطقه را متشنج می‌کند. (اطلاعات، ۳۰ مرداد ۱۳۷۵، ص ۳)

مخالفت با سیاست تفرقه‌افکنی

۵۱. سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، در بیان موضع رسمی ایران در قبال اجلاس سران عرب با هدف مقابله با سیاستهای توسعه‌طلبانه صهیونیستها و دیگر اقدامات رژیم صهیونیستی، گفت:

از نظر ما این روند که کشورهای عربی متوجه نیت شوم و ماهیت واقعی سیاستهای تجاوزکارانه رژیم صهیونیستی شده و از مرحله غفلت و نادیده گرفتن واقعیتها و همچنین خوشبینی‌های کاذب خارج شده‌اند، مثبت ارزیابی می‌شود. امروزه جریان‌های مرعوب تلاش می‌کنند برای تضعیف جبهه ضدصهیونیستی جهت‌گیری‌ها و سیاستهای ضدصهیونیستی را از مسیر خود منحرف کنند که ما آثار آن را به صورت تلاش طرح مسائل انحرافی، از جمله اتهام بی‌اساس و کذب دخالت جمهوری اسلامی ایران در بحران داخلی بحرین مشاهده می‌کنیم. (کیهان، ۴ تیر ۱۳۷۵، ص ۳)

مخالفت با توافق سازمان آزادی‌بخش فلسطین و اسرائیل

نگاه کنید به: ۳۷، ۵۲

نامشروع بودن موجودیت اسرائیل

نگاه کنید به: ۲۴

تأکید بر حق بازگشت به سرزمین خود

۵۲. رئیس‌جمهور در گفتگویی مطبوعاتی در پروتوریای آفریقای جنوبی فرمودند:

به نظر می‌رسد تا حل ریشه‌های موضوع بازگشت بیش از ۴ میلیون آواره فلسطینی به سرزمینشان استقرار صلحی پایدار دور از تصور آمریکاست و اسرائیل هم اکنون ثابت کرده که به تعهدات خود در مورد صلح در برابر زمین پایبند نیست... اصل اساسی انقلاب اسلامی، تهدیدکننده منافع آمریکاست و نظام انقلاب اسلامی و مردم مسلمان ایران زندگی خود را با مبارزات ضداستکباری و دفاع از مظلومان و ستمدیدگان در هر جای دنیا که باشند، آمیخته‌اند. (اطلاعات، ۲۵ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

آسیا آسیای مرکزی مواضع کلی

مخالفت با حضور بیگانگان

۵۳. علی اکبر ولایتی، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، در گردهمایی سالانه بنیاد جهانی مجمع در کران موتانا، سوییس اظهار داشت:

جمهوری اسلامی ایران نمی‌توانست بلافاصله بعد از فروپاشی سیستم امنیتی روسیه به صورت یک تماشاجی بی‌تفاوت، نظاره‌گر این تحرکات [تلاشهای نیروهای خارجی و بیگانه برای پرکردن خلاء در جمهوری‌های تازه استقلال یافته] باشد. بنابراین ما به سیاست خارجی خود در آسیای مرکزی و قفقاز اولویت را حفظ کردیم و توجه کامل خود را به استقلال و تمامیت و حاکمیت قلمروی ارضی این کشورهای مستقل جدید و حفظ صلح و آرامش و امنیت منطقه معطوف کردیم.

توسعه روابط میان ایران، آسیای مرکزی و قفقاز بخشی از روند طبیعی است که به مواضع طبیعی ایران و ژئوپلیتیک منطقه مربوط است. ایران می‌تواند به عنوان یک خروجی نفت و گاز این کشورها به اروپا، شبه قاره هند و سایر نقاط جهان قرار گیرد. کوتاه‌ترین، اقتصادی‌ترین و ایمن‌ترین جاده برای انتقال مواد خام آسیای مرکزی به بازارهای جهانی مصرف، از طریق ایران خواهد بود... تکامل طرح راه آهن مشهد- سرخس - تجن به دست متخصصان ایرانی ثابت کرد که مرکزیت ایران در اتصال کشورهای قفل شده به یکدیگر از راه زمین آسیای مرکزی به سایر نقاط جهان از اهمیت فراوانی برخوردار است. جمهوری اسلامی ایران در یک موقعیت بسیار عالی جغرافیایی برای انتقال منابع هیدروکربن متعلق به کشورهای همسایه‌اش می‌تواند به عنوان یک پل ارتباطی حیاتی ثمربخش باشد. (کیهان، ۲ تیر ۱۳۷۵، ص ۱۴)

تأکید بر نقش دولت همیار

نگاه کنید به: ۵۶

تأکید بر همکاری منطقه‌ای

۵۴. معاون اول رئیس جمهوری در بازگشت از سفر به قرقیزستان اظهار داشت:

همکاری‌های مشترک موجب رونق اقتصادی کشورهای منطقه و تأمین صلح و ثبات است. (اطلاعات، ۱۱ مرداد ۱۳۷۵، ص ۳)

تأکید بر همکاری منطقه‌ای

۵۵. علی اکبر ولایتی، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، طی سخنانی در پنجمین اجلاس سه جانبه وزیران امور خارجه ایران، ترکمنستان و ارمنستان، گفت:

گسترش همکاری‌های چند جانبه در مقطع کنونی نقش مؤثری در توسعه کشورهای عضو و ارتقای صلح، ثبات و امنیت منطقه‌ای و بین‌المللی خواهند داشت. تفاهات خوب و سازنده هر سه کشور پیرامون موافقتنامه بانکی، بستری مناسب برای توسعه همکاری‌های تجاری و نیز اجرای طرحهای هریک از کشورها در کشور دیگر را فراهم کرده‌است. (کیهان، ۱۴ تیر ۱۳۷۵، ص ۱۴)

تأکید بر نقش کارکردی همکاری منطقه‌ای

نگاه کنید به: ۵۴، ۵۵

تأکید بر همکاری اقتصادی منطقه‌ای

نگاه کنید به: ۵۳

تأکید بر ثبات و امنیت منطقه‌ای

۵۶. معاون اول رئیس جمهوری اسلامی ایران در دیدار با رئیس جمهوری قزاقستان اظهار داشت:

ایران معتقد است راه دستیابی به صلح و ثبات در منطقه فقط از طریق گفتگوهای مسالمت‌آمیز میان کشورهای منطقه میسر است. تلاش برای برقراری آتش‌بس در تاجیکستان اتخاذ سیاست فعال برای آشتی میان گروههای درگیر در افغانستان و رایزنی‌های سیاسی برای حل بحران قره‌باغ، از نمونه‌های بارز سیاست خارجی ایران برای ایجاد صلح و ثبات در منطقه است. (اطلاعات، ۱۰ مرداد ۱۳۷۵، ص ۲)

۵۷. معاون اول رئیس جمهوری اسلامی ایران در گفتگو با نخست وزیر ترکیه در تهران اظهار داشت:

بی‌ثباتی و اختلاف در این منطقه [آسیای مرکزی و قفقاز] به نفع هیچ کس نیست و باید صلح و ثبات در آن تحکیم یابد. (اطلاعات، ۲۱ مرداد ۱۳۷۵، ص ۲)

همچنین نگاه کنید به: ۵۳، ۵۴، ۵۵

تأکید بر استقلال، حاکمیت و تمامیت ارضی

نگاه کنید به: ۵۳

تأکید بر اصل حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات
نگاه کنید به: ۵۶

افغانستان

تأکید بر یکپارچگی ملی

نگاه کنید به: ۶۰

تأکید بر نقش دولت همیار

۵۸. معاون ارتباطات و وزارت امور خارجه در سفر به افغانستان اظهار داشت:

ایران آماده هرگونه همکاری برای تحقق صلح در افغانستان است؛ زیرا راه حل نظامی، بدترین شیوه برای خروج از بحران کنونی است. (اطلاعات، ۱۲ شهریور ۱۳۷۵، ص ۳)

همچنین نگاه کنید به: ۶۰، ۶۱

تأکید بر تقویت تفاهم و اعتماد

نگاه کنید به: ۶۰

تأکید بر اصل مشارکت سیاسی

نگاه کنید به: ۵۹، ۶۰

تأکید بر استقرار ثبات و آرامش

۵۹. محمود واعظی، معاون وزیر خارجه در دیدار با رئیس جمهوری تاجیکستان درباره تحولات افغانستان گفت:

جمهوری اسلامی ایران امکانات برگزاری اجلاس وزیران خارجه کشورهای همسایه افغانستان را در تهران آماده کرده است... هدف از این کنفرانس، تأکید بر ضرورت پایان بخشیدن به جنگ داخلی و حل مسائل از طریق مذاکرات صلح آمیز توسط خود افغانها و با شرکت همه گروههای داخلی افغانستان از سوی کشورهای همسایه است. (اطلاعات، ۱۵ شهریور ۱۳۷۵، ص ۳)

همچنین نگاه کنید به: ۶۰

تأکید بر اصل منع کاربرد زور

۶۰. رئیس جمهوری در مراسم پایانی سومین کنفرانس بین المللی افغانستان و امنیت منطقه، گفتند:

درگیری و اختلاف در افغانستان بر هیچ منطقی استوار نیست و علاوه بر برادرکشی، خونریزی و ویرانی های فراوان، به اعتبار بین المللی مردم مبارز و جهادگر این سرزمین

لطمه می‌زند. برای ما دشوار است بینیم نیروهای فداکار و جهادگری که با سرمایه‌های گری و از خود گذشتگی ابرقدرت زمان را شکست داده‌اند، اکنون روحیه آرمانخواهی را نادیده گرفته و نتیجه جهاد طولانی را تخریب می‌کنند. جهاد پیروز مسلمانان افغانستان با بیگانگان مایه آبروی جهان اسلام و اقتدار این کشور شده اما وقایع سالهای اخیر برای هر انسانی رنج‌آور و ناامیدکننده بود و امیدواریم در سایه تفاهم اخیر در افغانستان این شرایط به نفع مردم رنج دیده این کشور تغییر کند. وضع موجود هیچ امتیازی برای گروه‌ها و مردم افغانستان ندارد و حتی هرگونه کمک انسان‌دوستانه از سوی کشورهای دلسوز و نگران مردم این کشور، باعث تقویت پشت جبهه یک گروه درگیری می‌شود و به جنگ دامن می‌زند.

افغانستان جای گرفتن امتیاز نیست، بنابراین کمک‌های جمهوری اسلامی ایران تنها با هدف استقرار صلح و پایان خونریزی انجام می‌شود و ایران معتقد است بحران موجود باید به دست مردم و با منطقی و گذشت رهبران و گروه‌های مبارز حل و فصل شود. نگرانی ما از دخالت قدرتهای بیگانه بویژه آمریکا که با هدف‌های خاصی انجام می‌شود، این است که نقطه چرکین دیگری در منطقه ایجاد شود و وحدت افغانستان را خدشه‌دار کند. هیچ گروهی نباید دیگری را نادیده بگیرد بلکه باید همه در نظام سیاسی افغانستان سهم باشند.

جمهوری اسلامی ایران با امکانات و همه توان خود از هرگونه حرکت صلح‌آمیز برای حل و فصل مشکلات و پایان دادن به درگیری‌ها در منطقه حمایت و با حفاظت قدرتمندانه از مرزهای خود تلاش می‌کند از این آلودگی‌ها همچنان مصون بماند. (کیهان، ۱۳ تیر ۱۳۷۵، ص ۳)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تأکید بر حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات داخلی

۶۱. معاون آسیا و اقیانوسیه وزارت امور خارجه در ملاقات با ژنرال دوستم در افغانستان اظهار داشت:

کسانی که به آتش جنگ دامن می‌زنند، صلح را در منطقه در معرض خطر قرار می‌دهند... تجربه نشان داده‌است که جنگ افروزی نه تنها به حل معضل افغانستان کمک نمی‌کند، بلکه وضع موجود را پیچیده‌تر می‌کند... جمهوری اسلامی ایران حامی مذاکره و صلح در افغانستان است و به تلاش‌های خود در تحقق این امر مهم ادامه خواهد داد. (اطلاعات، ۲۶ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

۶۲. معاون آسیا و اقیانوسیه وزارت امور خارجه در دیدار با برهان‌الدین ربانی رئیس جمهوری افغانستان گفت:

کسانی که فکر می‌کنند جنگ مشکل افغانستان را حل خواهد کرد سخت در اشتباهند و فقط بر پیچیدگی‌های مشکل و مصیبت‌های مردم می‌افزایند. (اطلاعات، ۲۹ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

همچنین نگاه کنید به: ۵۸، ۵۹، ۶۰
تأکید بر اصل عدم مداخله
نگاه کنید به: ۶۰

کشمیر

تأکید بر نقش دولت همیار
نگاه کنید به: ۶۳

حمایت از حقوق مسلمانان

۶۳. رئیس مجلس شورای اسلامی هنگام بدرقه رئیس مجلس پاکستان در فرودگاه مهرآباد اظهار داشت:

درباره مسئله کشمیر نیز ایران تجاوز به حقوق مسلمانان را محکوم می‌کند و خواهان احقاق حق مردم کشمیر به طور مسالمت‌آمیز است.
ایران روابط خوبی با هند و پاکستان دارد و آماده است از این روابط برای حل مسئله کشمیر بهره‌گیرد. (اطلاعات، ۱ مرداد ۱۳۷۵، ص ۳)

تأکید بر اصل حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات
نگاه کنید به: ۶۳

آفریقا مواضع کلی

تأکید بر وحدت

۶۴. رئیس جمهوری در سفر به اوگاندا در بازدید از مؤسسه خدمات اسلامی کیپولی اظهار داشت:

اگر آفریقایی‌ها با هم متحد شوند و پیروان ادیان الهی در کنار هم زندگی کنند، استعمار نو هیچ‌گاه نخواهد توانست آنان را به بردگی بکشد. (اطلاعات، ۱۸ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

تأکید بر نقش دولت همیار

۶۵. رئیس جمهور در دیدار "مک هوتو" معاون رهبر کنگره پان آفریقا با ایشان درباره روابط ایران و آفریقا اظهار داشتند:

نظام جمهوری اسلامی دفاع از مظلومان را آرمان خود می‌داند و مایل است در این زمینه به مردم آفریقا کمک کند. (اطلاعات، ۲۴ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

۶۶. رئیس مجلس شورای اسلامی درباره روابط ایران و آفریقا اظهار داشت:

ایران در زمان اوج نژادپرستی در آفریقای جنوبی، بیشترین حمایت را از این کشور داشت، چراکه معتقدیم حمایت از مردم مظلوم آفریقا جزو اصل تفکیک‌ناپذیر جمهوری اسلامی ایران است. (اطلاعات، ۲۴ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

تأکید بر نقش دولت کمک‌کننده به توسعه

۶۷. رئیس جمهوری در آستانه سفر به ۶ کشور آفریقایی اظهار داشتند:

ایران اسلامی ظرف هشت سال تلاش مقدس در عرصه سازندگی و تأمین استقلال تجربیات ارزنده‌ای کسب کرده است که این تجربیات می‌تواند برای رهایی کشورهای آفریقایی از وابستگی، در اختیار آنها قرار گیرد.

در سفر به ۶ کشور آفریقایی، توسعه همکاری‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، آموزشی و فنی در نظر است... ایران در نظر دارد برای گسترش همکاری‌های اقتصادی با کشورهای آفریقایی، یک خط هوایی برقرار کند و همکاری‌های بانکی با این کشورها را توسعه دهد. (اطلاعات، ۱۲ شهریور ۱۳۷۵، ص ۱)

۶۸. رئیس جمهوری به هنگام گشایش یک مجتمع آموزشی در تانزانیا گفتند:

جمهوری اسلامی ایران با هدف انسانی و اسلامی آماده کمک و سرمایه‌گذاری برای دستیابی مردم مظلوم و ستم‌کشیده آفریقا به استقلال و خودکفایی واقعی است. (اطلاعات، ۲۱ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

تأکید بر نقش دولت سرمشق

نگاه کنید به: ۶۷

تأکید بر همزیستی میان ادیان

نگاه کنید به: ۶۴

تأکید بر توسعه روابط متقابل

نگاه کنید به: ۷

تأکید بر همکاری منطقه‌ای

۶۹. رئیس جمهوری در پاسخ به سؤال خبرنگار شبکه تلویزیونی کنیا درباره سفر ایشان به آفریقا گفت:

ما برای همکاری با آفریقا اهمیت قائلیم و فکر می‌کنیم امروز در زمینه‌های کشاورزی، صنعتی، فرهنگی، سیاسی و حمل و نقل، ایران و آفریقا می‌توانند همکاری می‌کنند. (اطلاعات، ۱۵ شهریور ۱۳۷۵، ص ۱)

۷۰. رئیس جمهوری در ملاقات با رئیس جمهوری اوگاندا گفت:

با توسعه همکاری‌های ایران و کشورهای آفریقایی، می‌توان چهره آفریقا را متحول کرد... اختلافات و مرزهای ساخته و پرداخته شده استعمارگران غرب در آفریقا، نباید مانع از پیشرفت و توسعه این قاره غنی شود... زمان اختلافات مرزی و سایر اختلافات در قاره آفریقا به سر آمده و کشورهای آفریقایی در قالب همکاری‌های منطقه‌ای و توسعه مناسبات با کشورهای مستقل می‌توانند بدون دخالت غرب به تحول و پیشرفت برسند. ایران اسلامی برقراری آرامش و امنیت در شرق آفریقا را زمینه توسعه این منطقه می‌داند و به همین دلیل از هیچ کوششی در این زمینه دریغ نمی‌کند. (اطلاعات، ۱۷ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

۷۱. رئیس جمهوری در نخستین دور مذاکراتشان با رئیس جمهوری تانزانیا اظهار داشتند:

همکاری‌های اقتصادی بین کشورهای شرق آفریقا و منطقه خارومیانه و آسیا می‌تواند مکمل یکدیگر باشد... در صورت برقراری آرامش در آفریقا، بسیاری از امکانات صرف سازندگی می‌شود و سرمایه‌گذاری‌های خارجی در این قاره افزایش می‌یابد... غربی‌ها که عامل اصلی عقب‌ماندگی آفریقا هستند باید با کمک به توسعه و سازندگی کشورهای آفریقایی، ظلم‌های گذشته خود را نسبت به این کشورها جبران کنند. (اطلاعات، ۲۰ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

تأکید بر همکاری میان سازمانهای منطقه‌ای

نگاه کنید به: ۷۲

تأکید بر نقش مجامع بین‌المللی اسلامی در همکاری منطقه‌ای

نگاه کنید به: ۷۲

تأکید بر ثبات و امنیت منطقه‌ای

۷۲. رئیس جمهوری در ضیافت شام رئیس جمهوری اوگاندا اظهار داشت:

ادامه تشنجات و درگیری‌ها در قاره آفریقا یکی از نگرانی‌های کشورهای صلح دوست جهان است و ادامه این تشنجات نابودی منابع انسانی و مادی این قاره پهناور را به همراه داشته است... امروز یکی از مهمترین ضروریات برای توسعه اقتصادی هر کشور، استقرار صلح و ثبات به معنای واقعی آن است که تحقق این امر به حسن نیت کشورهای درگیر برای انجام مذاکره و دستیابی به صلح پایدار بستگی دارد. دو کشور ایران و اوگاندا علاوه بر همکاری‌های دوجانبه بین‌المللی می‌توانند همکاری‌های خود را در جهت پیشبرد اهداف سازمان کنفرانس اسلامی و رفع مشکلات مسلمانان و جهان اسلام افزایش دهند... دو کشور ایران و اوگاندا به عنوان دو عضو مؤثر اگو و سازمان همکاری اقتصادی شرق آفریقا می‌توانند با ایجاد و افزایش رابطه میان دو سازمان، شکوفایی هرچه بیشتر اقتصادی آسیای مرکزی و آسیای غربی از یک سو و منطقه شرق آفریقا از سوی دیگر را به ارمغان آورند. (اطلاعات، ۱۷ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)

همچنین نگاه کنید به: ۷۰، ۷۱

تأکید بر نقش کشورهای صنعتی در توسعه اقتصادی

نگاه کنید به: ۷۱

اروپا

بالکان

مواضع کلی

تأکید بر نقش دولت همیار

۷۳. رئیس جمهوری در مراسم تقدیم استوارنامه سفیر جدید یونان در تهران، فرمودند:

دو کشور [ایران و یونان] تجربه‌های خوبی از همکاری‌های دوجانبه در مورد موضوعات منطقه‌ای و بین‌المللی از جمله حوزه بالکان و بوسنی و هرزگوین دارند. هنوز هم حل مشکلات منطقه بالکان نیاز به همکاری و کمک کشورهای دوست و همسایه از جمله ایران و یونان دارد. (کیهان، ۱۸ تیر ۱۳۷۵، ص ۳)

بوسنی و هرزه گوین

تأکید بر اصل حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات

۷۴. نایب رئیس مجلس شورای اسلامی در ملاقات معاون وزیر امور خارجه بلغارستان با ایشان اظهار داشت:

باید همه تلاش خود را به کار گیریم تا بار دیگر آتش جنگ در بوسنی برافروخته نشود و مشکلات منطقه با استفاده از راههای سیاسی و مسالمت آمیز حل بشود.

آمریکایی‌ها از هر فرصتی برای حضور بیشتر در این منطقه حساس [خلیج فارس] سوء استفاده می‌کنند و سیل انواع سلاح و تجهیزات نظامی خود را به منطقه گسیل می‌دارند... اینکه آمریکایی‌ها خود را ژاندارم دنیا بدانند و بدون مجوز شورای امنیت سازمان ملل به کشور دیگر حمله نظامی کنند، بدعت خطرناک است و وظیفه کشورهای مستقل دنیاست که این گونه حرکت‌های ناقض اصول و مقررات بین‌المللی را محکوم کنند. (اطلاعات، ۲۶ شهریور ۱۳۷۵، ص ۳)

آمریکا

ایالات متحده

ایران و ایالات متحده

تأکید بر نفی سلطه

۷۵. رئیس مجلس شورای اسلامی در دیدار با سفیران و رؤسای نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج اظهار داشت:

تمامی مشکلات و فشارهایی که امروز بر ایران اسلامی وارد می‌شود، به این دلیل است که ما نمی‌خواهیم زیر سلطه بیگانگان و در رأس آنها آمریکا برویم... اگر آمریکا بخواهد در کشورهای اسلامی نیز سلطه‌گری داشته باشد ما آن را محکوم می‌کنیم و در قبال آن موضع می‌گیریم... مذاکره با آمریکا هیچ مشکلی را حل نمی‌کند و ما از مواضع به حق خود به هیچ وجه عقب‌نشینی نخواهیم کرد... انقلاب ایران تفکر اسلامی را احیا کرد و اثر خود را در سراسر گیتی بویژه در میان طبقات مستضعف و مظلومان جهان بر جای گذاشته است... ما معتقدیم امنیت منطقه باید توسط کشورهای منطقه تأمین شود و بر وحدت مسلمین، گسترش روابط با کشورهای اسلامی و اولویت دادن به آنها همواره تأکید داشته و داریم. (اطلاعات، ۲۵ مرداد ۱۳۷۵، ص ۱)

همچنین نگاه کنید به: ۷۷، ۸۵

نفی انحصارطلبی

۷۶. سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در مورد مغایرت اقدامات آمریکا با مقررات تجارت جهانی، گفت:

مصوبه مجلس نمایندگان آمریکا درخصوص مجازات شرکتهای خارجی طرف معامله در نفت و گاز ایران اقدامی انحصارطلبانه با هدف محدود کردن و کنترل کردن شرکتهای چند ملیتی است... انتقام جویی از شرکتهای خارجی طرف قرارداد با جمهوری اسلامی ایران مفهومی جز از صحنه رقابت اقتصادی خارج کردن این شرکتهای ندارد. آمریکا قصد دارد سرمایه گذاری در صنایع نفت و گاز در جهان را تحت انحصار و سیطره خود در آورد و از آن به عنوان عامل قدرت و اقتدار بر ضد مصرف کنندگان عمده جهان استفاده کند... سیاست و اقتصاد بین الملل مبتنی بر علم است و با تهدید و تحریم نمی توان با آن مقابله کرد. (کیهان، ۲ تیر ۱۳۷۵، ص ۱۴)

ایستادگی در مقابل ایالات متحده

۷۷. وزیر امور خارجه در اجلاس ماهانه اعضای جامعه اسلامی مهندسان اظهار داشت:

آمریکا و اسرائیل طرحهای خود را برای تسلط بر دنیای اسلامی، خصوصاً خاورمیانه، که قلب جهان اسلام محسوب می شود، به تدریج اجرا می کنند و جمهوری اسلامی ایران تنها کشوری است که در مقابل این طرحها ایستادگی کرده و مانع تحقق آن می شود... سیاستهای کینه توزانه، آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران یک سیاست مقطعی نیست؛ چرا که نه ما از اصولمان دست بر می داریم و نه آمریکا دست از سیاستهای سلطه طلبانه خود دست بر می دارد.

سیاست ما ایجاد تشنج نیست، ولی دفاع از ارزشهای اسلامی، استقلال ایران و تلاش برای سازندگی کشور برای ساختن ایرانی قدرتمند، از سیاستهای اصولی ماست و ما هرگز از این سیاستها دست بر نخواهیم داشت. (اطلاعات، ۵ شهریور ۱۳۷۵، ص ۳)

همچنین نگاه کنید به: ۵۲، ۸۷

تأکید بر خودداری از مذاکره

نگاه کنید به: ۷۵

تأکید بر ضرورت انجام اقدامی حاکی از وجود حسن نیت

۷۸. علی خرم، مشاور ارشد وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، در گفتگو با خبرنگاری آلمان، گفت:

این اصل اساسی خط‌مشی خارجی آمریکا است که همزمان با فشار آوردن به یک کشور، دعوت به مذاکره کند تا خواست خود را بر آن کشور تحمیل نماید. تا جایی که به ایران مربوط می‌شود، آنچه که ضرورت دارد عبارت است از تغییر موضع خصمانه آمریکا در قبال ایران، لغو مجازات‌ها و آزادکردن دارایی‌های بلوکه شده ایران. (کیهان، ۶ تیر ۱۳۷۵، ص ۳)

تأکید بر وظیفه جامعه بین‌المللی در قبال بحران در روابط دو کشور
نگاه کنید به: ۸۷

تأکید بر همکاری بین‌المللی در قبال بحران در روابط دو کشور
نگاه کنید به: ۸۷

تأکید بر امنیت ملی متکی به قدرت ملی

۷۹. رئیس‌جمهوری در مجمع وزرای مخابرات کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی در تهران، فرمودند:

به دلیل توانمندی اقتصاد و سیاست ایران، هیچ‌گونه تغییری در جامعه ایران قبل و بعد از تحریم آمریکا نمی‌بینیم و هیچ‌گونه اثری بر ایران نداشته و نخواهد داشت. (کیهان، ۲۱ تیر ۱۳۷۵، ص ۲)

۸۰. علی‌اکبر ولایتی، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، در مراسم گشایش دفتر نمایندگی وزارت امور خارجه در گرگان، گفت:

به‌رغم فشارهای آمریکا و دیگر متحدانش برای تحمیل محاصره اقتصادی علیه ایران، امروز ایران اسلامی به علت موقعیت جغرافیایی سیاسی ممتاز بصورت یک کشور با ثبات و امن در منطقه در آمده‌است. امروزه جغرافیای سیاسی، ثبات و امنیت و استحکام حکومت اسلامی ایران و نقش آن در تعادل منطقه باعث شده که بسیاری از کشورهای دنیا تن به تحمیل محاصره اقتصادی از سوی آمریکا ندهند. ایران در حال حاضر از چنان ثبات و امنیتی برخوردار است که در هیچ یک از کشورهای منطقه دیده نمی‌شود. (کیهان، ۲۳ تیر ۱۳۷۵، ص ۲)

تأکید بر بهره‌گیری از رقابتهای اقتصادی

۸۱. علی‌اکبر ولایتی، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، در گردهمایی سالانه بنیاد جهانی مجمع، در کران مونتانا سوییس، گفت:

آمریکا در محدود کردن سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی برای بهره‌برداری از منابع گاز و نفت ایران شکست خواهد خورد. ما در جهان رقابت اقتصادی زندگی می‌کنیم و همه شرکتها تلاش می‌کنند که رقابت کنند تا پول بیشتری بدست آورند. بنابراین آنها به حرف مجلس آمریکا گوش نخواهند کرد و منافع خود را در نظر می‌گیرند. ایران مشکلی در یافتن شرکای خارجی ندارد و آمریکا در سیاست خود منزوی خواهد شد. (کیهان، ۳ تیر ۱۳۷۵، ص ۳)

همچنین نگاه کنید به: ۸۰، ۸۳

تأکید بر عدم وابستگی

۸۲. رئیس‌جمهوری در جمع وزرای مخابرات کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی در تهران، فرمودند:

نیازمندی عامل وابستگی و خفت در برابر قدرتهای جهانی است و ما با درک عمیق این معنی از ابتدا به فکر استقلال و خود اتکابی افتادیم و امروز درد جهان اسلام وابستگی و عدم استقلال است و اگر کشورهای اسلامی توانمند بودند هیچ‌گاه قدرتهای زورگو جرئت ستم و ارباب‌کشورهای اسلامی را نداشتند. اگر مسلمانان وابسته نبودند آمریکا در مقابل یک میلیارد و سیصد هزار [همین، میلیون] جمعیت مسلمان جهان، توانایی هیچ‌گونه اقدامی نداشت و به خود جرئت گستاخی و تعدی به کشورهای اسلامی را نمی‌داد. (کیهان، ۲۱ تیر ۱۳۷۵، ص ۲)

۸۳. عباس ملکی، معاون وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، در گفتگو با خبرگزاری آلمان گفت:

فراخوان کلبنتون برای انجام مذاکره با ایران صمیمانه نیست و در پی تصویب مجازاتهای ثانوی علیه جمهوری اسلامی در کنگره آمریکا در هفته پیش صورت گرفته‌است. اختلافات کوتاه مدت با یک کشور را می‌توان عادی دانست، اما اگر این اختلافات مبنای درازمدت داشته باشد آن وقت به دشمنی‌های ریشه‌دار تبدیل می‌شوند. مجازاتهای آمریکا علیه ایران هیچ فشار حیاتی بر ایران وارد نمی‌کند و تهران جایگزینهایی برای شرکتهای نفتی آمریکا یافته‌است، جایگزینهایی که طبق مصوبه جدید کنگره دیگر نمی‌توانند داد و ستدی با ایران داشته باشند. (کیهان، ۶ تیر ۱۳۷۵، ص ۳)

تأکید بر عدم وابستگی اقتصادی

نگاه کنید به: ۷۹

تأکید بر رعایت بیطرفی در مبارزه با تروریسم

نگاه کنید به: ۸۵

پایبندی به موازین بین‌المللی

۸۴. معاون حقوقی و امور بین‌الملل وزارت امور خارجه اظهار داشت:

جمهوری اسلامی ایران درخصوص اختصاص ۲۰ میلیون دلار از جانب آمریکا برای انجام عملیات خرابکاری در ایران به دیوان دوری دعاوی ایران و آمریکا در لاهه شکایت کرده‌است... اقدامهای آمریکا در هر دو مورد نقض صریح و آشکار بیانیه الجزایر، یکجانبه‌گرایی و اعمال نظر و دخالت در امور داخلی سایر کشورها و همچنین خلاف قوانین و عرف جاری بین‌المللی است. (اطلاعات، ۲۷ مرداد ۱۳۷۵، ص ۳)

همچنین نگاه کنید به: ۸۵

تأکید بر اصل منع کاربرد زور

نگاه کنید به: ۸۵

تأکید بر اصل عدم مداخله

۸۵. وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در جمع سفرا و رؤسای نمایندگی‌های خارجی در تهران اظهار داشت:

کنگره آمریکا با اقدامهای خصمانه در تصویب مقرراتی که دخالت در امور داخلی کشورها را توسط سازمان جاسوسی سیا مجاز دانسته عملاً در امور داخلی ایران دخالت کرده که این خود نشانه خطرناکی است که کنگره آمریکا محفلی برای مشروعیت بخشیدن به اقدامهای غیرقانونی است و این بیانگر سیاستهای یکطرفانه و سلطه‌جویانه آمریکاست... اتهامهای بی‌اساس و غیرمسئولانه علیه ایران منی بر دخالت در تروریسم و دستیابی به سلاحهای کشتار جمعی و حتی تهدید به استفاده از زور علیه ایران که مغایر با همه موازین بین‌المللی و منشور ملل متحد است در گرماگرم رقابتهای انتخاباتی توسط مقامهای آمریکایی مطرح می‌شود.. مبارزه علیه تروریسم از طریق ایراد اتهامهای غیرمسئولانه امکان‌پذیر نیست. به عقیده ما حل این معضل جدی بین‌المللی نیاز به همکاری جامعه بین‌المللی دارد و در این خصوص جمهوری اسلامی ایران پیشنهادهایی برای ایجاد یک مکانیسم جهانی جامع و غیرگزینشی برای مبارزه با تروریسم ارائه کرده‌است. (اطلاعات، ۱۷ مرداد ۱۳۷۵، ص ۳)

همچنین نگاه کنید به: ۸۴

ایران و عملکرد جهانی ایالات متحده

تأکید بر نفی سلطه

۸۶. معاون رئیس جمهوری اسلامی ایران در امور اجرایی در دیدار با نایب رئیس کمیسیون سیاست خارجی کنگره خلق چین اظهار داشت:

امروزه بسیاری از کشورها به زورگویی و نیت سلطه‌جویانه آمریکا پی برده‌اند و دیگر حاضر نیستند طرحهای خودمحرانده این کشور را تحمل کنند... دوران یکدنازی آمریکا سپری شده و سران این کشور دیگر نمی‌توانند سیاستهای خود را در سایر نقاط جهان تحمیل کنند. (اطلاعات، ۸ مرداد ۱۳۷۵، ص ۳)

۸۷. وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در گفتگوی مطبوعاتی اظهار داشت:

کشورها به استقلال خود در عرصه بین‌المللی اهمیت می‌دهند و دنیا حاضر نیست بپذیرد که قوانین داخلی آمریکا بر سرنوشت دیگر کشورها حاکم شود... جمهوری اسلامی ایران در برابر اقدامهای نابخردانه آمریکا به جامعه بین‌المللی اعتراض خواهد کرد... در صحنه بین‌المللی نیز جمهوری اسلامی ایران به همکاری و مشورت خود با کشورهای مهم دنیا برای مقابله با اقدامهای آمریکا ادامه خواهد داد. (اطلاعات، ۲۱ مرداد ۱۳۷۵، ص ۳)

همچنین نگاه کنید به: ۷۵، ۹

پایبندی به موازین بین‌المللی

۸۸. رئیس جمهوری در پاسخ به سؤال خبرنگار روزنامه سلام درباره تلفات حمله به عراق گفت:

آمریکا از زیر پا گذاشتن حرمت قوانین بین‌المللی از منافع خود حمایت می‌کند و کرد، عرب، ترک و فارس برای دولت آمریکا تفاوتی ندارد. (اطلاعات، ۱۴ شهریور ۱۳۷۵، ص ۲)



پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی